

EUROPSKY INSTITUTE DALŠIEHO VZDELAVANIA
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION

UNICENTRO
PARANÁ

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

**Кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут публічного управління
та державної служби**

**Кафедра публічної політики
Інститут досліджень безпеки Європейського Союзу (Франція)
Гранадський університет (Іспанія)**

**Жешувський університет (Республіка Польща)
Університет третього віку в Громадці (Республіка Польща)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Державний університет в Гуарапуаві (Бразилія)**

Матеріали

**VI Міжнародної науково-практичної конференції
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»
«PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
HIGHER AND SECONDARY EDUCATION IN THE
CONDITIONS OF MODERN CHALLENGES: THEORY AND
PRACTICE»**

(м. Харків, 20–21 травня 2022 року)

Харків 2022

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут публічного управління
та державної служби
Кафедра публічної політики
Інститут досліджень безпеки Європейського Союзу (Франція)
Гранадський університет (Іспанія)
Жешувський університет (Республіка Польща)
Університет третього віку в Громадкі (Республіка Польща)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Державний університет в Гуарапуаві (Бразилія)

Матеріали
VI Міжнародної науково-практичної конференції

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

20–21 травня 2022 року

Харків
2022

ББК 74.58+74.20+88.40+88.840

УДК 37.013.77:[378+373.5]

П86

Редакційна колегія:

Балацинова А. Д. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Васильєва С. О. – д-р пед. наук, доцент, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ворожбіт-Горбатюк В. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Кін О. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лупаренко С. Є. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Попова О. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Рогова Т. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Собченко Т. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ткачова Н. О. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Цапко А. М. – канд. пед. наук, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Відповідальність за зміст, стилістику, орфографію та пунктуацію статей несуть автори

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол №7 від 20.07.2022 року)*

Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 20–21 травня 2022 р.) / за ред. Боярської-Хоменко А. В., Попової О. В. ; Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків, 2022. 498 с.

У збірнику відображено психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої школи в умовах сучасних викликів. Він містить результати досліджень учених, викладачів, учителів, наукові пошуки докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти з питань методології, історичного та компаративного дискурсу розвитку педагогічної науки; організаційних, дидактичних і методичних засад реалізації дистанційного та змішаного навчання; педагогічних засад інклюзивної освіти; інновацій в освіті; розвитку загальної і вищої освіти; освіти дорослих; цифрових трансформацій в публічному управлінні та адмініструванні.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, здобувачам вищих закладів освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ, ІСТОРИЧНИЙ І КОМПАРАТИВНИЙ ДИСКУРС РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

Ваховський Л. Ц. Індукція і дедукція як пізнавальні процедури в дослідженнях з історії освіти і педагогічної думки	12
Гончарова О. М. Освітні програми у сфері туризму французьких закладів вищої освіти	15
Горєлова М. А. Провідні технології організації навчання студентів у США	19
Докучаєва В. В. Інжиніринг як інструмент дослідження в галузі освіти	23
Друганова О. М., Гусенко К. В. Актуальність ідей К. Д. Ушинського в парадигмі сучасної української школи	27
Зарудна І. А. Суть терміну «компетентність» у законодавстві про освіту України та Європейського Союзу	30
Zaťko Jozef Development of Cooperation between Educational Institutions in the European Union as a Network Activity	33
Золотухіна С. Т. Наскрізне виховання як складова педагогічного процесу в історичному дискурсі	36
Кабусь Н. Д., Мартинюк І. М., Погребняк Т. Д. Зарубіжний досвід надання соціально-психологічної допомоги військовослужбовцям та цивільному населенню в зоні збройних конфліктів	40
Костенко О. В. Метод кодування за Grounded Theory Methodology в процесі проєктування дослідницького дизайну історико-педагогічного дослідження	44
Madsen S. S., Krasin S., Krasina H., Khodykina Y. Cross-Sectional Studies of Ukrainian and Norwegian Pre-Service Early Childhood Education Teachers' Digital Practices	47
Магілін О. В. Система закладів військової освіти Латвії	55
Marchenko O., Varannyk M., Zhovtonizhko I. Peculiarities of Teaching the Fundamentals of Comparative Pedagogy to Graduates of the Scientific Degree “Doctor of Philosophy” in the Specialty of “Educational, Pedagogical Sciences”	59

Танько Т. П., Тарарак Н. Г.	63
Особливості виховання дітей дошкільного віку у Великій Британії та США (ретроспективний аналіз)	
Тарарак М. Ю., Тарарак О. В.	66
Визначення поняття «толерантність» у зарубіжній психолого-педагогічній науці	
Штефан Л. А., Кузнецова О. Ю., Фазан В. В.	70
Особливості розвитку системи освіти в Україні в 20–30-ті рр. ХХ століття	
Бао Чен	73
Моделі навчання здобувачів спеціальності «арт-менеджмент» у закладах вищої освіти країн Європи, США та КНР	
Ван Ічжи	77
До проблеми взаємопов’язаності вимог до музичного виховання школярів та підготовки вчителів музичного мистецтва у КНР	
Ван Янь	80
Використання Пекінської опери у формуванні музичної культури китайської молоді	
Го Сінхуа	84
До питання історичного становлення диригентської освіти у КНР	
Дзін Лань	87
Організаційна культура університету Цінхуа та його ціннісні пріоритети	
Ду Цзінсюй, Го Цзяфей	91
Про розвиток підприємницьких здібностей студентів китайського коледжу	
Лі Янь	94
Ініціації китайських здобувачів художньо-педагогічних спеціальностей у проектній діяльності	
Лун Фен	98
Антропоцентричний базис політичної культури України і КНР	
Ляо Цайчжи, Ван Лі	101
Огляд сімейних факторів, що впливають на стан психічного здоров’я дітей у сільській місцевості Китаю	
Ляо Цайчжи, Гуй Цзюньцзяо	108
Дослідження стану психічного здоров’я випускників китайських коледжів	
Ляо Цайчжи, Ду Кещін	115
Огляд досліджень психічного здоров’я дітей у сільській місцевості Китаю за останні 15 років	
Ляо Цайчжи, Чжан Юй, Тан Юнфен	121
Кореляційне дослідження самотності та агресії серед китайських студентів коледжу	
Му Веньлун	130
Використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у викладанні музичних навчальних дисциплін у закладах вищої освіти КНР	

Хоу Цзяньвей	133
Національна народна китайська музика як засіб формування національної самосвідомості особистості	
Цуй Лун	136
Середовищний фактор розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у провінції Сичуань	
Чжан Гомін	139
Організація початкової мистецької освіти КНР	
Zhang Caijing	142
The Development of Non-Formal Education in China	
Чжан Ян	145
Реалізація ідей К. Орфа в практиці навчання музики в закладах середньої освіти КНР	
Чжао Цянь	149
Значення традиційної культури у дизайн-освіті в коледжах КНР	
Чжоу Ань	152
Використання цифрових технологій у музичній освіті Китаю	
Чжоу Ілей	156
Взаємозв'язки музичної культури та мистецької освіти в дослідженнях науковців КНР	

СЕКЦІЯ II

ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Башкір О. І.	160
Онлайнві застосунки сторітелінгу як методу навчання	
Боярська-Хоменко А. В.	163
Теоретичні основи проектування освітнього контенту в умовах змішаного навчання	
Голубнича Л. О.	166
Досвід викладання іноземної мови в умовах карантину	
Гук І. П.	170
Самоорганізація навчально-пізнавальної діяльності студентами під час дистанційного навчання	
Денисенко А. О., Ван Ціхуей	173
Онлайн-дозвілля як засіб музично-естетичного виховання майбутніх учителів мистецьких дисциплін	
Доценко С. О., Чепелєв О. О.	176
Досвід впровадження системи змішаного навчання в освітній процес	
Карпенко В. В.	180
Використання активних форм організації уроку історії в умовах дистанційного навчання (з досвіду роботи)	
Кульчицький В. Й.	183
Принципи дистанційного навчання у закладах вищої освіти	

Твердохліб Т. С. , Мажуга А. В.	186
Педагогіка партнерства в умовах дистанційного навчання: особливості роботи класного керівника з батьками	
Ткачов С. І., Ткачова Н. О., Щєбликіна Т. А.	190
Реалізація індивідуальної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти у цифровому середовищі	
Usakli H.	193
Social and Emotional Learning Deficiency Due to Internet Addiction of University Students	
Цимбал О. М.	196
Упровадження форм і методів дистанційної освіти у професійну підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва	

ЕКЦІЯ ІІІ ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Бабиніна Ю. Р., Мельниченко М. В., Рощенко О. О.	200
Художньо-творча діяльність дітей з особливими потребами	
Біла О. О., Левицька Ю. В.	204
Застосування методики «тан-содерберг» у процесі розвитку мовлення молодших школярів із синдромом дауна	
Бойчук Ю. Д., Казачінер О. С.	207
Підготовка майбутніх фахівців до оволодіння технологіями лялько терапії	
Лебедик Л. В.	211
Вимоги до інструментарію підготовки майбутніх соціальних працівників до інклюзивної освіти	

СЕКЦІЯ ІV ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ

Бабак Г. С.	215
Нові педагогічні технології у навчанні іноземних мов	
Бай Цзішен	218
Ефективність ігрових інтерактивних технологій в освітньому процесі закладів дошкільної освіти	
Васильєва С. О., У Ді, Ян Ян, Ферлій В. К.	222
Ефективність використання інноваційних технологій навчання на уроках біології	
Григораш О. В.	225
Сутнісні характеристики інноваційної компетентності вчителя	
Дем'янчук Ю. А.	228
Використання інноваційних технологій у процесі викладання історії України в коледжах	

Кіріленко О. Г., Соколова Є. В.	232
Досвід використання проєктного навчання під час формування «soft skills» бакалаврів з інженерії програмного забезпечення	
Коноваленко Д. О., Сьомін А. В., Сьоміна О. В.	235
Використання коучингу при викладанні дисциплін стоматологічного профілю	
Кладченко І. М.	239
Проблема методів навчання в умовах розвитку інноваційних процесів у освіті	
Лазарєв М. І., Лазарєва Т. А.	242
Формування професійних компетентностей у майбутніх фахівців харчової галузі в умовах дуального навчання	
Лебедева К. О.	245
Дидактичні можливості проєктної технології для формування іншомовної комунікативної компетентності студентів технічного закладу вищої освіти	
Лі Хайцзюань	248
Використання інтернет-ресурсів у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва як педагогічна проблема	
Мартинюк І. М., Стаднічук О. М., Шматов Є. М.	252
Симуляційне навчання як засіб підвищення професійної компетенції співробітників різних служб швидкого реагування навичок	
Ткачов А. С., Кабанська О. С., Власова В. П.	255
До питання класифікації мультимедійних технологій навчання	
Чаркіна Т. І.	258
Формування медіаграмотності як нагальна потреба сучасності	
Шматько К. В., Ковічинська К. А.	262
Критичне мислення як науково-педагогічна проблема	

СЕКЦІЯ V ЗАГАЛЬНА І ВИЩА ОСВІТА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Беземчук Л. В., У Юе	265
Методи формування творчої самостійності майбутнього вчителя музичного мистецтва засобами інтегрованого навчання	
Білик В. М., Макущенко А. О.	268
Розвиток емоційного інтелекту учнів 5–7 класів	
Борисенко Н. О.	272
Виховна місія Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди	
Власенко Я. В.	275
Формування економічної грамотності у здобувачів вищої освіти в системі взаємодії «ментор-менті»	

Воровка М. І., Кожевникова А. В., Меркулова Н. В., Богатирьова К. О.	279
Формування педагогічної майстерності майбутнього викладача хореографії	
Ворожбіт-Горбатюк В. В.	282
Життєві ціннісні орієнтації підлітків – основа пропедевтики прихованих ситуацій ризику	
Гнезділова К. М., Махиня Н. В., Терентьєва Н. О.	286
Глобальні навички: їхнє значення та розвиток в сучасному освітньому середовищі	
Григор'єва І. О.	291
Особливості дитячого білінгвізму в сучасному освітньому процесі	
Гура В. Л., Берданова О. В.	294
Міждисциплінарний підхід до формування освітніх програм у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка на прикладі магістерської програми «Економічна безпека підприємництва»	
Дейниченко Г. В., Дейніченко Т. І.	298
До проблеми визначення складників дефініції «проектування»	
Доценко Д. Г.	301
Ключові тренди зовнішнього забезпечення якості вищої освіти	
Житницька А. А.	305
Контент-аналіз дефініції «soft skills»	
Завгородня Т. К.	308
Науково-дослідницька діяльність студента як фактор його професійної підготовки	
Зелений І. І.	312
Суть поняття готовності до професійного самовдосконалення майбутніх фахівців розвідувальної діяльності	
Kabadayı A.	315
Evaluation of Teacher Candidates' Opinions on Family Participation Works in Pre-School Education	
Kabadayı A.	322
Examination of Function and Content Words Used dy Children in the Types of Games They Played	
Kabadayı A.	328
The Effect of Social Media Use on Children's Language Development	
Калашнікова Л. М., Сусліченко К. С.	335
Вплив продуктивного навчання на розвиток самостійної пізнавальної діяльності учнів загальної школи під час навчання математики	
Калінічева Г. І.	338
Рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників як елемент академічної автономії університету	
Князян М. О., Князян Р. Х.	344
Творча діяльність майбутніх учителів з навчання іноземних мов у закладах загальної та вищої освіти	

Кравченко Г. Ю.	347
Організаційно-педагогічні умови викладання навчальної дисципліни «Управління розвитком» в умовах підготовки фахівців другого (магістерського) рівня	
Крокун-Баранова А. П.	351
Принципи організації військової освіти жінок	
Кропивницька Л. М., Стаднічук О. М., Кучер Л. Р.	354
Вивчення природничих дисциплін: вибір між «пасивним» та «активним» навчанням	
Ларіна І. О., Шевченко Н. О.	358
Види заохочення викладачів закладів вищої освіти в Україні	
Lisin D., Lisin Yi.	362
Computing 2-Club on Graph of Unit Disks	
Лі Юаньці	366
Емпатійна культура як базова складова професійної готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва	
Ло Юаньвень, Лю Сябін	370
Методи творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників у освітньому середовищі	
Лу Сюй	373
Функції дитячої періодики (на прикладі журналу «Однокласник»)	
Майстрюк І. С.	377
Складові самоосвітньої компетентності школярів	
Мальцева Л. В.	381
Формувальне оцінювання на уроках англійської мови відповідно до концепції НУШ	
Мандрікова М. О.	384
Технологія «Веб-квест» як форма інтерактивного навчання в аспекті викладання інформатики в умовах НУШ	
Мариновська О. Я.	387
Дидактичні аспекти конструювання компетентісно зорієнтованого уроку	
Мордовцева Н. В.	391
Педагогічний дискурс як дидактичне поняття	
Небитова І. А.	395
Методика організації професійного спілкування майбутніх учителів початкових класів: її зміст та етапи	
Овсюк Д. Р.	398
Семінар у формі тренінгу з написання фахових статей для здобувачів третього рівня вищої освіти	
Одерій Д. О.	401
Особливості формування іншомовної професійної компетентності майбутніх ІТ спеціалістів	

Plavchan P.	405
International Higher Education Policy of the Member States of the European Union	
Плавчан П., Затько Й., Омельченко С.	411
Сучасний університет: місії, функції, академічні цінності та тенденції подальшого розвитку	
Ronomarova N.	415
The Future Teachers' Training Concept: Methodical Aspect	
Попова О. В., Жуков В. П.	418
Сутнісно-змістова характеристика емпатійно-партисипативної підготовки майбутнього вчителя	
Починкова М. М.	422
Роль знань у процесі формування критичного мислення майбутніх фахівців у ЗВО	
Ревенко І. В., Усиченко О. В.	425
Інформаційно-комунікаційне середовище як фактор підготовки здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти	
Рогова Т. В.	428
Командна робота педагогічного колективу як запорука розвитку учасників освітнього процесу	
Романенко Н. П.	432
Диференційоване навчання як засіб задоволення навчальних потреб учнів початкової школи	
Рябовол Л. Т.	435
Методика викладання юридичних дисциплін у закладах вищої освіти: мета, завдання, зміст	
Ситнікова О. В.	438
До питання формування у майбутніх бакалаврів філології компетентності міжкультурної взаємодії	
Сімакова С. І.	442
Проблема готовності майбутніх фахівців музичного мистецтва до професійного самовдосконалення	
Сутановська В. О.	445
Ступінь наукової розробки проблеми формування навичок soft skills у здобувачів вищої педагогічної освіти	
Трубавіна І. М.	449
Зміст підготовки майбутніх офіцерів національної гвардії до військово-соціальної роботи	
Хромченко О. В.	452
Активізація самостійної роботи студентів засобами методу проєктів	
Цалапова О. М.	455
Проєктування як форма активізації практичної діяльності в контексті національно-патріотичного виховання	

Чжан Ювень	458
Аналіз сучасного стану розробленості проблеми дослідження тіньової освіти в Китаї	
Чихаріна К. І.	464
Феномен «інтелектуальної еліти нації» у контексті сучасних глобалізаційних процесів	
Шаповалова Н. П.	467
Законодавче забезпечення профільної освіти в сучасній українській школі	
Чжоу Мін	471
Виховання естетичного смаку майбутніх музично-педагогічних працівників у процесі вокальної підготовки в закладах вищої освіти	
Щука Г. П.	475
Кадрова відповідність як основний фактор забезпечення якості підготовки фахівця сфери туризму	
Ялліна В. Л., Новіцька В. Є.	478
Естетичне виховання дошкільників засобами хореографії	

СЕКЦІЯ VI АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ

Воронін А. І.	482
Ключові компетентності офіцера-лідера	
Стрельников В. Ю.	485
Підготовка вчителів до виконання функцій тьютора у закладах неперервної освіти	

СЕКЦІЯ VII ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ

Aleksieienko I.	489
Mediation as an Innovative Method of Settling Disputes (Conflicts) in Public Policy: International Opinion	
Когут О. В.	492
Цифровізація конституційної скарги в Україні в контексті сучасних викликів	
Корчак Н. М.	495
Цифрові трансформації процесів Національного агентства з питань запобігання корупції в умовах диджиталізації	

проводяться в Україні є приватними ініціативами із зарученням сторонніх фондів та підтримки з-за кордону. Одними з таких прикладів є програма «Mentorplace 1.0» на платформі «Mentorplace», яка створена Центром «Розвиток КСВ» спільно з Фондом ООН у галузі народонаселення та Міністерством молоді та спорту України в рамках Пакту заради молоді – 2025 [6], або проект «Менторська підтримка розвитку підприємницьких та кар'єрних компетенцій молодих спеціалістів в Україні», громадської організації ГО «Взаємодія Плюс» при підтримці посольства США [6].

Друге. Недостатня зацікавленість та вмотивованість навчального персоналу ЗВО у менторстві. Ця проблема є більш гострою, оскільки навіть за наявності в керівництва ЗВО ідей із впровадження менторства, вони часто не знаходять належної підтримки. Це зумовлюється кількома обставинами. Викладачі завантажені дуже високим рівнем звітної документації, що не дає можливості їм фізично займатись менторством, оскільки кількість документів дуже часто не залишає вільного часу на відповідну ініціативу. Низька матеріальна мотивація викладачів, яка пов'язана з низьким рівнем заробітної плати відповідно до тих зусиль, які прикладає викладач для викладання свого предмету. Дається взнаки застаріла економічна база та недолік досвідчених кадрів. На жаль, ще з часів отримання Україною незалежності, економічна і фінансова грамотність не була пріоритетним напрямом освіти в Україні. Більшість досвідчених та висококваліфіційних кадрів розкидані по профільним економічним ЗВО або працюють за кордоном чи взагалі не працюють у сфері науки та навчання. Означену проблему посилює також інтенсивний «відтік мізків» із країни.

У процесі реалізації нашої дослідницької пропозиції можна виконати основні завдання та досягти очікуваного результату: формування економічної і фінансової грамотності за допомогою менторства, популяризувати цю систему в українських ЗВО.

Список використаних джерел

1. Jovanova-Mitkovska S., Popeska V. Mentoring and integrated methodical practice. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/149219696.pdf>.
2. Mentoring and talent development: doctoral advisors and their protégés by Laura Gail Lunsford, Psychology Raleigh, NC 2007. URL : <https://repository.lib.ncsu.edu/bitstream/handle/1840.16/3170/etd.pdf?sequence=1>.
3. Tenenbaum, H. R., Crosby, F. J., & Gliner, M. D. (2001). Mentoring relationships in graduate school. *Journal of Vocational Behavior*, 59(3), 326–341.
4. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
5. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
6. Менторська платформа MENTORPLACE.IN.UA URL: <https://mentorplace.in.ua/>.
7. Педагогічні інновації: від теорії до практики. URL: https://naps.gov.ua/ua/press/about_us/716/.

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ХОРЕОГРАФІЇ

Воровка М. І.

докторка педагогічних наук, доцентка
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Україна

Кожевникова А. В.

кандидатка педагогічних наук, старша викладачка
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Україна

Меркулова А. В.

кандидатка педагогічних наук, доцентка
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького
м. Мелітополь, Україна

Богатирьова К. О.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Україна

У статті проаналізовано проблему формування педагогічної майстерності майбутнього викладача хореографії; описано компоненти та рівні формування педагогічної майстерності викладача хореографії. Висвітлено вплив педагогічних умов на мистецький освітній простір та на процес професійної підготовки майбутніх викладачів хореографії. Набуті компоненти, рівні та педагогічні умови щодо формування педагогічної майстерності викладачів хореографії не тільки допоможуть майбутнім педагогічним фахівцям ефективно проявити свої знання та навички, а й використовувати їх у професійній творчій діяльності.

Ключові слова: *майстерність, педагогічні умови, педагогічна майстерність, педагогічна компетентність, мистецький освітній простір.*

The article analyzes the problem of forming the pedagogical skills of the future teacher of choreography; components and levels of formation of pedagogical skill of the teacher of choreography are described. The influence of pedagogical conditions on the artistic educational space and on the process of professional training of future choreography teachers is highlighted. Acquired components, levels and pedagogical conditions for the formation of pedagogical skills of choreography teachers will not only help future pedagogical professionals to effectively demonstrate their knowledge and skills, but also use them in professional creative activities.

Key words: *skill, pedagogical conditions, pedagogical skill, pedagogical competence, art educational space.*

Інтеграція України до європейського культурно-освітнього простору вимагає модернізації системи підготовки педагогічних фахівців, приведення її у відповідність до міжнародних стандартів. Пріоритетним завданням закладів вищої освіти стає підготовка компетентного викладача, здатного до діяльності на засадах компетентнісного та особистісного підходів, готового до постійного професійного розвитку та самовдосконалення. Переважна більшість майбутніх викладачів хореографії не акцентують увагу на визначенні власного рівня сформованості педагогічної майстерності та педагогічної компетентності. Тому пріоритетним для процесу формування педагогічної майстерності є розробка й обґрунтування педагогічних умов досліджуваної проблеми.

Різні аспекти проблематики професійної освіти хореографа висвітлювалися у працях Л. Андрощук, О. Барабаш, Г. Березової, О. Бурла, Л. Бондаренко, К. Василенка, М. Грищенко, С. Забрєдовського, С. Куценко, С. Легкої, Л. Макарова, Т. Пуртової, Ю. Станішевського, А. Таранцевої, А. Тараканової, Т. Ткаченко, Л. Цветкової, Ю. Шмакової та ін. [1; 2; 3; 4; 5].

Мета статті – розкрити специфіку педагогічних умов процесу формування педагогічної майстерності викладача хореографії.

Відповідно до мети статті сформульовано основні завдання: проаналізувати суть проблеми формування педагогічної майстерності викладача хореографа; уточнити суть понять: «майстерність», «педагогічна майстерність», «педагогічна компетентність», «мистецький освітній простір»; схарактеризувати педагогічні умови формування педагогічної майстерності викладача хореографії.

У дослідженнях В. Андрущенко, С. Гончаренко, А. Кузьмінського, В. Сластьоніна розкрито специфіку компонентів системи педагогічної діяльності викладача як вищого рівня його професійної майстерності [2; 5].

О. Лаврінєнко розкриває «педагогічну майстерність як суб'єкт-суб'єктну взаємодію між учасниками освітнього процесу, коли кожен суб'єкт творчого процесу має право на власне рішення; створення і збереження учасниками педагогічної дії атмосфери творчості; стимулювання індивідуального стилю творчої діяльності і самовираження кожного з суб'єктів учіння; постійний розвиток і саморозвиток власних творчих можливостей і педагогічної майстерності основного суб'єкта педагогічної дії – викладача» [5, с. 30].

Слід зазначити, що педагогічна майстерність простежується в процесі професійно-педагогічної діяльності й не обмежується високим рівнем розвитку спеціальних умінь. Педагогічна майстерність викладача хореографії сприяє розвитку педагогічної культури та педагогічної компетентності за умови

креативного підходу до взаємодії суб'єктів освітнього процесу (викладача та здобувача вищої освіти).

Для ефективного процесу формування педагогічної майстерності викладача хореографії потрібно створити та реалізувати систему необхідних педагогічних умов.

Охарактеризуємо специфіку поняття «педагогічні умови». Дослідник С. Гончаренко визначає педагогічні умови як обставини, від яких залежить, як саме відбуватиметься цілісний продуктивний освітній процес професійної підготовки фахівців, що опосередковується активністю особистості, групою людей [2, с. 432].

Педагогічні умови включають основні компоненти, які взаємодіють між собою та здійснюють ефективний вплив на процес професійної підготовки і результат колективної творчої діяльності [6, с. 95].

У процесі дослідження виокремлено та обґрунтовано педагогічні умови формування педагогічної майстерності викладача хореографії, що відображають сукупність аналізованого компоненту, а саме:

1) формування мотиваційно-ціннісних якостей особистості викладача хореографії щодо педагогічної майстерності;

2) використання інноваційних методів та прийомів формування педагогічної майстерності викладача хореографії (розробка методичних рекомендацій «Формування педагогічної майстерності викладачів хореографії»).

3) створення освітнього середовища для ефективного формування педагогічної майстерності викладача хореографії.

У процесі дослідно-експериментальної роботи у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького для здобувачів вищої освіти спеціальності 024 Хореографія розроблено й експериментально перевірено виділені педагогічні умови формування педагогічної майстерності викладача хореографії. Зазначені умови полягають у здійсненні цілеспрямованого впливу на компоненти досліджуваної якості (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-пізнавальний, комунікативно-діяльнісний та особистісно-рефлексивний) та рівні педагогічної майстерності (низький, середній, високий, творчий).

Ефективність запропонованої методики доведено суттєвим підвищенням рівнів сформованості педагогічної майстерності викладачів хореографії, про що свідчать значні позитивні зміни, які відбулися в усіх компонентах досліджуваного феномену.

Отже, визначені педагогічні умови взаємодіють між собою, органічно доповнюють одна одну, а мета їх упровадження є формування основних компонентів педагогічної майстерності викладача хореографії. Зазначене дослідження не вичерпує всіх аспектів актуальної проблеми. Подальший науковий пошук доцільно здійснювати в напрямі аналізу шляхів реалізації можливостей

інформаційно-комунікаційної компетентності щодо ефективного навчання майбутніх викладачів хореографії.

Список використаних джерел

1. Барабаш О. В. Формування педагогічної майстерності майбутніх учителів хореографії в процесі професійної підготовки. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2012. Вип. 37. С. 6–10.

2. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Рівне : Волинські береги, 2011. 552 с.

3. Воронка М. І., Проценко А. А. Педагогічна практика як засіб формування професійної майстерності учителя в умовах реформування освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. праць. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 69 . Т. 2. С. 57–61.

4. Куценко С. В. Педагогічна майстерність майбутніх вчителів хореографії як гарант ефективності формування творчого потенціалу. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*. 2015. Вип. 1–2. С. 113–121.

5. Лавріненко О. Педагогічна майстерність як домінуючий складник педагогічної дії. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2013. № 3. С. 102–106.

6. Alla Kozhevnikova, Iryna Shumilova, Natalia Merkulova, Irina Sherstnyova. Management of formation of intercultural communicative competence of future heads of general secondary education institutions. *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research*. 2021. Vol. 11, Issue 1, Special Issue XVII. P. 92–97.

ЖИТТЄВІ ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ ПІДЛІТКІВ – ОСНОВА ПРОПЕДЕВТИКИ ПРИХОВАНИХ СИТУАЦІЙ РИЗИКУ

Ворожбіт-Горбатюк В. В.

докторка педагогічних наук, професорка

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

У статті представлено узагальнення практичного досвіду психолого-педагогічної роботи з формування життєвих ціннісних орієнтацій підлітків. На підставі практичного досвіду з пропедевтики і корекції прихованих ситуацій ризику в середовищі підлітків розроблено шляхи їхньої підтримки і практичні поради для вчителів, психологів, батьків дітей.